Lelystad

Op weg naar een participatieverordening

Agenda

- Participatieverordening
- Wat is ‘participatie’
- Ambitie
- Stand van zaken
- In praktijk
- Basis- en succesfactoren
- Vooruitkijken
- In gesprek

Participatieverordening

- Wet versterking participatie op decentraal niveau
- Inspraakverordening → participatieverordening
- Doel: betrokkenheid en invloed op beslissingen
- Transparantie over participatieprocessen, plannen, resultaten en afwegingen

Wat is ‘participatie’

X Informeren ≠ participatie
X Geen draagvlakmachine
X Betekent niet dat iedereen z’n zin krijgt

✓ Een containerbegrip
✓ Een middel om beleid en plannen te verrijken
✓ Belangenafweging bij besluitvorming
✓ Initiatiefnemer kan zijn extern of gemeente

Bron: Meta-analyse van 102 rekenkameronderzoeken naar participatie (Vereniging van Rekenkamers, 2025)

Ambitie

“De gemeente is er voor haar inwoners; dat zie je terug in alles wat we doen. Participatie biedt ruimte aan inspanningen die bijdragen aan de kwaliteit van onze Lelystadse samenleving. Iedereen die dat wil, heeft de mogelijkheid om hieraan mee te doen. In alle mogelijke gevallen zal ruimte voor participatie worden geboden aan alle inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij beleid en projecten in hun leefomgeving”

Beleidsvisie participatie 2021

Stand van zaken

Instrumenteel

- Gestructureerde aanpak
- Basisvoorwaarden voor een participatieproces
- Heldere verwachtingen

→

Cultureel

- Actief naar buiten delen waar we mee bezig zijn
- Naar buiten: waarnemen, vragen, luisteren
- Keuzevrijheid uit handen geven

In praktijk

Gemeente als initiatiefnemer

- Het besef van participatie neemt toe
- Goede voorbeelden nemen toe
- Goede informatievoorziening/communicatie is essentieel voor je participatieproces
- We zijn voorzichtig in het uit handen geven van invloed (laag op de participatieladder)
- Participatie wordt vaak nog gezien als een aparte “koker”/ een los beleidsthema
- Afwegingen om participatie wel of niet toe te passen zijn nog niet helder

In praktijk

Externe als initiatiefnemer

- Initiatiefnemers nemen participatie serieus
- Rol van gemeente
- Goede informatievoorziening/ communicatie is ook hier essentieel

In praktijk
Geleerde lessen

Participatie is maatwerk — maar voor elk project of initiatief geldt:

Als inwoners en belanghebbenden

- Tijdig en duidelijk worden geïnformeerd
- Echte invloed hebben op besluiten die nog openstaan
- De ruimte krijgen om zorgen, ideeën en wensen te delen
- En helder wordt vastgelegd en teruggekoppeld wat er met hun input gebeurt

Dan

- Worden plannen en beleid beter
- Kan de raad belangen zorgvuldig afwegen
- Heeft participatie betekenis (…en is het leuk!)

Basis- en succesfactoren

Basisvoorwaarden voor participatie:

- De wil om samen te werken en inwoners op tijd mee te laten denken
- Ruimte voor daadwerkelijke inbreng en invloed van inwoners
- Goede informatievoorziening/communicatie
- Transparant zijn over kaders en verwachtingen
- Voldoende tijd, middelen en mankracht voor de uitvoering van participatie

Succesfactoren voor participatie:

- Actief luisteren en openstaan voor alle geluiden, ook kritische
- Werken vanuit de context van inwoners
- Durven loslaten en ruimte geven aan de samenleving
- Cultuur van leren en experimenteren (risico nemen)
- Duidelijk aanspreekpunt voor initiatiefnemers EN inwoners

Bron: Meta-analyse van 102 rekenkameronderzoeken naar participatie (Vereniging van Rekenkamers, 2025)

Vooruitkijken

Participatieverordening model VNG

Q3-Q4 2025: concept participatieverordening raad

Nu: in gesprek

In gesprek
Rol gemeenteraad

Bent u bereid om vooraf de besluitvorming (deels) uit handen te geven aan inwoners?

a) **Nee:** participatie is input voor een belangenafweging die wij maken

b) **Ja:** bij sommige onderwerpen of schaalgrootte laten we ruimte voor gezamenlijke besluitvorming

c) **Ja:** we experimenteren met een aantal onderwerpen waarbij we een gedeelte van de besluitvorming helemaal uit handen geven aan inwoners

B of C? Onder welke voorwaarden of thema's zou dit kunnen?

In gesprek
Uitdaagrecht

Op welke taken of beleidsterreinen mogen inwoners ons uitdagen?

Beheertaken
Taken die gericht zijn op het dagelijks onderhoud of beheer van de openbare ruimte of voorzieningen.
Voorbeelden: groenonderhoud, beheer van buurthuizen, onderhoud van speelplekken

Dienstverleningstaken
Taken waarbij de gemeente diensten verleent aan inwoners, vaak in het sociaal domein.
Voorbeelden: dagbesteding, jeugdactiviteiten, buurtbemiddeling.

Beleidsontwikkeling en –uitvoering
Taken waarbij beleid wordt ontwikkeld of uitgevoerd, vaak met bredere maatschappelijke impact.
Voorbeelden: lokale energiecoöperaties nemen delen van het energiebeleid over, inwoners doen voorstellen voor verkeersmaatregelen.

Beleids-/taakgebied (voorbeelden)	Toelichting
Groenbeheer	Onderhoud van plantsoenen, parken, boomspiegels of buurttuinen
Schoonmaak en afvalbeheer	Zwerfafval opruimen, beheer van afvalbakken
Beheer van buurthuizen of wijkcentra	Inwoners nemen het beheer of de programmering van een wijkgebouw over
Dagbesteding en welzijn	Lokale organisaties bieden alternatieve vormen van dagbesteding of ondersteuning
Jeugdactiviteiten en sport	Organisatie van sport- of jeugdactiviteiten in de wijk
Verkeersveiligheid en mobiliteit	Inwoners doen voorstellen voor verkeersmaatregelen of beheer van fietspaden.
Energie en duurzaamheid	Lokale energiecoöperaties nemen delen van het energiebeleid over.
Natuurbeheer	Beheer van natuurgebieden of ecologische zones in samenwerking met bewoners.
Cultureel erfgoed en evenementen	Organisatie van lokale evenementen of behoud van erfgoedlocaties.

In gesprek
participatie beoordelen

Op welke criteria toetst u de participatie?

Voorbeeldcriteria

- Zijn de juiste doelgroepen bereikt?
- Was de informatie begrijpelijk en tijdig?
- Was er ruimte voor invloed?
- Is er zichtbaar iets gedaan met de input?
- Verrijkt het de besluitvorming?
- Anders…